

Varga Csaba végakarata

– nekrológ –

„Mintha szétszaladt volna a ménes.”

Legutolsó szavai ezek Varga Csaba napokban megjelent utolsó könyvének. Akarva-akaratlan, számomra ez lett hatalmas életművének jelképe zárult képsora. Bizony, a ménes szétszaladt, barátai, hívei megrémültek, mert egyszerre villant és dörrent fölöttünk az ég, mikor halálhíre váratlan szárnyra kelt. Teljes szellemi vértetben, békében, két kezét mellkasára téve távozott el, mikor kilépett testéből - úgy halt meg, mint egy bölcs fáraó.

Ötven fesztiváldíjjal tarsolyában, filmes pályafutásának csúcspontján fordult el társadalmi rangtól, pénztől, hatalomtól.

„Úgy éreztem, ha tovább folytatom, ez engem megesz”- mondta. Tehetségét rendhagyó kutatásainak rendelté alá. Tárgyilagos humorral nyerte el olvasóinak figyelmét: „Az írás múltjának feltárása ügyében jogos lehet a velem szembeni gyanú, ugyanis a matematika tanáraként (s egykori sakkozóként) filmrendező, festő, grafikus vagyok, animációs filmeket rendezek, szobrászkodom, zenét szerzek, két kultúrtörténeti-kultúrfilozófiai nagyesszé kötetet, s egy kis verses könyvet is megjelentettem már (utóbbit csak gyerekeknek!), de még filmproducerként is dicsekedhetek néminemű nemzetközi hírnévvel.

Bizony van itt minden, de híre hamva sincs írástudói teljesítménynek.”

Akik ezek után tanulni mégis mellészegődtek, azoknak egészében változtatta meg életérzését, önmagukhoz való viszonyát, világszemléletét. Tárgyszerető stílusa, humora, izgalmas bizonyításainak sakklépései nyomán olvasói előtt kinyílt a világ, a mindenséggel kezdtek mérni magukat. Tudása természetes rangot adott azoknak, akik megértették; egyik titka ez annak a szeretetnek, ami őt a világban körülveszi.

Most, hogy utolsó könyvét "A számjelek és a számírás története" címmel befejezte, lezárta munkájának egy fontos szakaszát. Ez a "Jel jel jel" című művével együtt olyan támpont az életművében, mint

az óvilágban Héraclész két oszlópa. Eredményeit kozmikus ihletésű képen összegzi. A megtalált összefüggésekből „úgy tűnik, mintha minden egy pontba tartana visszafelé a múltba. Sőt, valóban úgy fest, hogy minél régebbre érünk, annál nagyobb az egységesség. Mintha elegendő messzeségbe jutva egyetlenegy műveltségbe záródna össze minden. Mintha szétszaladt volna a ménes.”

Varga Csaba sohasem politizált „direktben”, nagyobb távlatokban gondolkodott. Ez a Róla szóló megemlékezés egy kényes és reménykeltő tény megemlékezése:

A politikusok ma az adósságtörlesztések, a hiányzó tőke gondjával fekszenek, kelnek. Európát egyetlen lázalom gyötri: művelt népei békeidőben képtelenek önmagukat elartani. A mi vezetőink azonban kivételes helyzetet élveznek. Kérdés, tudomást vesznek-e róla? Ma-

gyar hazánk tudósainak egy köre olyan őshonos műveltség folytonos jelenlétét tárta fel, amelynek szelleme magasabb szinten állt, mint a jelenkori; népünk beszélt nyelve olyan információkat hordoz, amelyekből a világ titkai kiolvashatók. Ennek a tudós körnek halála napjáig Varga Csaba volt az egyik fő alakja, az általa vezetett kiadóknál keresztes kutató társaság volt áldozatkész mentora. Ez a kör az utóbbi évtizedekben egy hatalmas szellemi tőkét állított elő.

Egyelőre nincs nyoma, hogy a politika felismerné és hasznosítaná ezt a tőkét, ennek a munkának az eredményeit. Úgy tűnik, az államadósság mellett egy műveltségbeli tartozás terheit is görgetjük magunk előtt. E leróható tartozás valójában összetartozást jelent; nem egyéb, mint tanulnivaló, esély a kitörésre. Már az általános iskolai tanítást is ennek a tudásnak szellemében lenne jó elkezdni, ismerete egy életre kinyitná gyermekeink agyát, és mivel nem a gazdaságnak van műveltsége, hanem a műveltségnek van gazdasága, ezzel valóban megelőzhetnénk a világot. A felhalmozott, mégis múlandó anyagi javak helyett a szellemi kincseink okán nézhetne fel ránk a világ.

Ha megírta volna, ez lehetne Varga Csaba végakarata.

Mészáros Géza

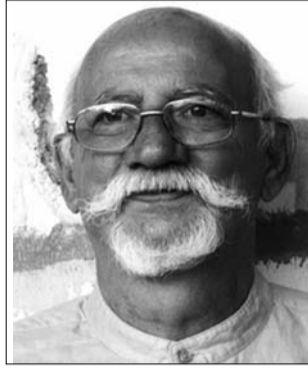
Forrás: www.varga.hu/VARGA_CSABA-nekrológ.htm

Varga Csaba

Született:
Mezőcsokonya, 1945.
október 28.

Elhunyt:
Pilisszentiván, 2012. június 15. (66 évesen)

Varga Csaba (Mezőcsokonya, 1945. október 28. – Pilisszentiván, 2012. június 15.) Balázs Béla-díjas magyar animációs filmrendező. Eredetileg matematikatanár, filmrendezőként és íráskutatóként vált ismertté. Filmrendezőként 1988-ban Chicagóban a világ 40 legmeghatározóbb filmese közé választották, ugyanitt életműdíjat kapott. 2000-ben már a 15 legmeghatározóbb filmes közé került.

Élete

1945-ben Mezőcsokonyán született, kamaszkorában Mohácsra, majd Kaposvárra költözött. 1972-ben végezte a pécsi Tanárképző Főiskola matematika-rajz szakát, és már 1970-ben elkészítette első amatőr filmjét. A diploma megszerzése után Pécsen animációs műhelyt, majd az *Xylon Filmstúdió*t hozta létre. A stúdió 1979-től a Pannónia Filmstúdió pécsi műtermeként működött, amelynek első igazgatója Varga Csaba. Első jegyzett filmjét 1977-ben készítette. 1989-ben – többedmagával – megalapította a Varga Stúdiót.

Főbb filmjei

- *Időben elmosódva*, 1972
- *Ebéd*, 1980
- *Augusztus szépítkezni*, 1983
- *Augusztus etet*, 1984
- *Valcer*, 1984
- *Gyurmák*, 1985
- *A szél*, 1985
- *Szekerényesék/Királyi pár*, 1987
- *Szekerényesék/Az apóka*, 1987
- *Bestiák*, 1993
- *Ablak*, 1999
- *Don Quijote*, 1999
- *Bogár*, 2001

Íráskutatás

1999-től leginkább az íráskutatással foglalkozott. Elméletét arra az egyszerű tételre építette, hogy a fejlődés az egyszerűből halad a bonyolult felé, ezért elveti a hagyományosan elfogadott írásfejlődési modelleket, amelyek szerint az írás korai képirások, piktografikus jelek fokozatos egyszerűsödésével alakult ki. Elméletének végkövetkeztetése, hogy az írás alapjai Európában, több mint 35 000 évvel ezelőtt jöttek létre, és 6000 évvel ezelőtt már kész írásrendszer hatolt be a Közel-Kelet térségébe. (Ezt a feltevést látszik igazolni kanadai kuta-

tók legfrissebb következtetése.^[2]) Ebből az ágból alakult ki a sumér ékírás és az egyiptomi hieroglif írás is. Ugyanakkor az Európában használatos verziója megmaradt eredeti formájában, és ezt ismerjük rovásírás néven.

Az elmélet kialakítása Az elmélet kialakítása matematikushoz illő módon a felfektetett premisszára épülő, szigorúan logikus gondolatmenet.

Az elméletet hét alapfeltevésre (axiómára) építi. Ezek:

- Minden jelkészlet: találmány;
- Nem lehet kétszer ugyanazt a betűkészletet feltalálni;
- Ha a=b és b=c, akkor a=c;
- Az írásfejlődés irreverzibilis: hiánysá vált jelkészletből nem lehet rekonstruálni az elveszett betűket;
- 50% feletti egyezés esetén két betűkészlet azonosnak tekintendő;
- Minden a legegyszerűbb állapotból fejlődik ki;
- A bizonyíték hiánya nem a hiány bizonyítéka, a múltban történtek megismerését célzó kutatás eredménytelensége semmi igazol.

Az írás (jelkészlet) állandósága

A jelkészletek hosszú időn keresztül (tulajdonképpen 30.000 évről van szó) tartó állandóságát azzal igazolja, hogy a tudás és az ismeret nem olyan, mint bármilyen más ember által előállított termék: ha valaki megtanult valamit, akkor azt adja tovább, amit megtanult. Nincsenek szakaszok és ugrások a fejlődésben, csak a folytonos, közvetlen átadás, tanulás. Könnyen belátható módon az írás ismerete egyik generációról a másikra adatvesztés és módosulás nélkül történik, tehát alapesetben – amennyiben a jelkészlet kielégíti az igényeket – a generációk száma (eltelt idő) semmilyen jelentőséggel nem bír.

Az ősi írás első jeleit a *Pont d'Arc* rajzaiban fedezi fel, majd az Altamira, a Lascaux és a *Les Eyzies* barlangok festményeiben, amelyeknél kétségkívül felismerhetők geometrikus és ismétlődő mintázatú rajzolatok. Ezeknek a bekarcolt jeleknek a többsége azonosítható valamelyik későbbi rovásjellel.

Fontosabb írástörténeti munkái

- Jel, jel, jel
- HAR
- A kőkor élő nyelve
- Az ősi írás könyve
- Idő és ABC
- Film és story board
- A 8. művészet felfedezése
- Lánytár"
- A nyelvek anyját tudtam én"
- A magyar szókinccs titka

Források

Varga Csaba és a Fríg Kiadó hivatalos honlapja: <http://www.varga.hu/>

Varga Csaba linkgyűjtemény: <http://linksite.hu/lapok/varga.csaba/>

Varga Csaba az IMDb-n: <http://www.imdb.com/name/nm0889706>

Varga Csaba. *Jel jel jel – az ABC 30.000 éves története*. Fríg Kiadó (2001). ISBN 963-00-8460-0

Varga Csaba. *Az ősi írás könyve*. Fríg Kiadó (2002). ISBN 963-204-681-1

Varga Csaba. *A kőkor élő nyelve*. Fríg Kiadó (2003). ISBN 963-210-191-x

